

גם בהתפסות הקורונה - "זאת הכללה, טמבל"

השיח הציבורי מתמקד באופי המגזרי של היישובים שניצבעו ראשונים באזרם, ומתעלם מההעמד הסוציאו-כלכלי שלהם • התפרצות בישובים החדריים וערביים קשורה לפניו הכל לכך שלתושבים בהם יש פחות אופציות מתחשבים ביישובים סוציאו-כלכליים חזקים רשות וקסלר 20/9/2020

בחודשים האחרונים, מאז פרצה מגפת הקורונה לחיננו וביתר שאת מאז החל הגל השני אני נתקלת למרחב הציבורי ובכל התקשורת בשיח העוסק בניתוח מוקדי התפרצות וכי האשמים בכך.

הרבה מזמן המשך תופס השיח על החברה הערבית והחברה החדרית ונדמה שיש חששה שהగורם המרכזי להתפרצות התחלואה הוא התנagogותי-תרבותי, אולם עיני מדובר בעוצמת יסודית, אני רוצה להפנות את הזרקור למה שבעניינו הוא הגורם האמתי.

בדיקת כפי שקבע ג'ימס קארויל במסע הבחירות לנשיאות האמריקנית ב-1992 את הביטוי "זאת הכללה, טמבל", נראה שאין מדויק מזה גם למקורה שלהם. ניתוח מוקדי התחלואה קשור בראש וראשונה לעניין הכלכלי. המאפיין המרכזי של היישובים מוכי הקורונה, הקוריים "אדומיים", הוא לא היומם יישובים ערבים או חרדים, אלא היומם היישובים המוחלשים והעניים יותר, יישובים שנמצאים בדירוג הנמוך ביותר במדד הסוציאו-כלכלי.

מכיוון שמדובר במגפה המתפשטה בחיללים סגורים, קיים קשר ברור בין ציפיות כלל, ובמערכות החינוך בפרט (ציפיות המאפיינת יישובים במדד סוציאו-כלכלי נמוך), מחסום בשטחים יוקרים ושימוש תדיר בתחבורה ציבורית, המאפיינת גם כן אוכלוסייה מוחלשת, לעיליה ברמת התחלואה וכן אין זה מקרי שההמצב.

במדד שביצה ד"ר רינה דגני ממכוון גיאוגרפיה רואים כי 72% מהשונות במספר חול'י הקורונה מוסבר ע"י הרמה הכלכלית-חברתית של היישוב. לטענתה ככל שמספר הגינות הציבוריות ליד הבית גדול יותר וההשקעה העירונית פר תושב גדולה יותר- מספר חול'י הקורונה ברשות נמוך יותר.

72 אחוזי שנותנים אינם בוגדים טעות סטטיסטית, אלא זהות מובהקת של סיבה ותוצאה, ככלומר - הנתונים מראים בבירור שהగורם המוביל לעיליה ברמת התחלואה הוא לא התנagogותי-תרבותי-מגזרי אלא כלכלי גרידא.

האוכלוסיות המוחלשות משלמות את המחיר הגבוה ביותר

עד זה מדובר זהה בא, ומסתבר שהאוכלוסיות המוחלשות בישראל נעשוות פעמיים. בדצמבר 2019, עבר משבר הקורונה, ראיינו ירידה במקומות של ישראל במדד ג'וני, מדד של ה-OECD המודד את אי השוויון בהכנסות ואכן בשנים האחרונות רמת אי השוויון בהכנסות במדינת ישראל הצטטמה. אומנם במידה קטנה, אך זה בהחלט סימן למגמה חיובית ומשמעותית. אלא שאז פרץ משבר הקורונה, ונוכחנו לדעת לאחר מספר חודשים שתת המחרים הגבוהים ביותר בעקבות המשבר משלמים המעודדות הנמוכים.

העובדים הראשונים שהוזאו לחיל"ת והופסקה עבודתם הם העובדים בשכר נמוך, הם גם העובדים האחוריים שחזרו לשוק העבודה. לפ"י נתונים של בנק ישראל, שיעור המועסקים מהעשירון התשייתי והעשירי עמד על 91%-97% לעומת 62%-71% מהעשירונים הרביעי עד השישי בהשוואה בין 2019 ל-2020.

כך שאוטם תושבי היישובים המוחלשים, בעלי הסכירות הגבוהה יותר להתפרצות מחדשת של הנגיף ביישובם, מצבם עם סגר נוסף רק יילך וירע.

כדי שנשקייע את האנרגיה של כולם בלביצמם את הפערים הכלכליים-חברתיים הללו במקום להאשים את הצלול בהנחיות במגזר צהה או החתונות במגזר אחר.

אנשים שנדצלוים בהנחיות, פגשתי גם בתל אביב ובהרצליה כמו גם באום אל פחם ובני ברק. כמובן שגם להסביר ולמסרים של מנהיגי הציבור יש תפקיד חשוב אבל מוקד מגפת הקורונה אינם תרבותי אלא בעיקר כלכלי, ממשום כך, הניסיון להפוך את זה לשיח מגזר לא רק תורם לילבי השנהה והקיטוב בין חלקי החברה הישראלית, אלא בעיקר מטעמה. ואם יש דבר שלמדנו בחודשים האחרונים, מצפיה בעשרות מסדרים עם רפואיים, זה שכשחדי אגנזה לא נוכנה, הטיפול בוודאי יהיה מוטעה.

הכותבת היא מנהלת תוכניות הצוערים לשפטון המקומי בשותפות אדמודנד דה רוטשילד
וממשרד הפנים